

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ



دانشگاه علامه طباطبائی

پردیس آموزش‌های نیمه حضوری

دانشکده علوم اجتماعی

پایان نامه جهت اخذ مدرک کارشناسی ارشد

برنامه ریزی و رفاه اجتماعی

با عنوان

نحوه اثربخشی و چگونگی گذران اوقات فراغت بر سلامت اجتماعی  
(غونه مورد بررسی جوانان ۲۰ الی ۲۵ ساله شهرستان کاشان)

استاد راهنمای:

جناب آقای دکتر سید احمد حسینی

استاد مشاور:

سرکار خانم دکتر طلعت اللهیاری

استاد داور:

جناب آقای دکتر تاج مزینانی

پژوهشگر:

عباس عابد

شهریور ۹۱

حاصل تلاشم را تقدیم می کنم به :

شهیدان هشت سال دفاع مقدس

و

پدر و مادر عزیزم به پاس زحماتشان به این  
امید که فرزند شایسته‌ای برای آنها بوده باشم

و

بویژه همسرم که با کمک‌های بی پایانش در مدت  
انجام تحقیق به بهترین شکل ممکن یار و یاورم  
بود.

تقدیر و تشکر :

در اینجا نگارنده بر خود واجب می داند از همه کسانی که به خوی در به ثمر رسیدن این طرح ناچیز موثر بوده اند، تشکر و قدردانی نماید. باشد که بتواند ذره ای از زحمات آنان را جبران کند.

قبل از همه از استاد راهنمای بزرگوارم جناب آقای دکتر حسینی که با حوصله و متناسب در تمام مراحل طرح، بنده را راهنمایی کردند تشکر می نمایم.

از سرکار خانم اللهیاری بخاطر پذیرفتن مشاورت طرح حاضر و تذکر برخی نکات کمال قدردانی را دارم.

هم چنین از جناب آقای دکتر مزینانی که داوری این طرح را پذیرفتند و با اینجانب کمال همکاری داشتند، تشکر می کنم.

در نهایت از تمام اساتیدی که در طول این مدت در گروه برنامه ریزی و رفاه اجتماعی در خدمتشان بوده و از تجارت گرانقدرشان بهره گرفته ام تشکر و قدردانی می نمایم.

چکیده :

سلامت از اساسی‌ترین مباحث رفاه اجتماعی در جامعه است که بیش از مداخلات پزشکی و پرستاری به عوامل اجتماعی و اقتصادی وابسته است. در این میان سلامت اجتماعی به عنوان یکی از ابعاد سلامتی انسان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. بر این اساس این پژوهش بر آن شده تا رابطه خواه گذران اوقات فراغت و سلامت اجتماعی را مورد بررسی قرار دهد. هدف اصلی پژوهش حاضر بررسی خواه اثربخشی و چگونگی گذران اوقات فراغت بر سلامت اجتماعی (نمونه مورد بررسی جوانان ۲۰ الی ۲۵ ساله شهرستان کاشان) می‌باشد. در این پژوهش که از روش پیمایشی در آن استفاده شده است، ۳۰۰ نفر به عنوان نمونه از جامعه موردنظر انتخاب شده که از روش نمونه گیری طبقه ای استفاده شده است.. داده‌های این پژوهش با استفاده از پرسشنامه سلامت اجتماعی کیز و پرسشنامه خودساخته حق برای اوقات فراغت جمع آوری شده است. برای تحلیل روابط بین متغیرها از آماره‌های پیرسون و نمودار پراکنش همبستگی استفاده شده است. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که میزان سلامت اجتماعی در حد متوسط در بین جامعه آماری بوده و رابطه معنادار و همبستگی مثبت و مستقیمی بین گذراندن اوقات فراغت با فراغتهای اجتماعی و سلامت اجتماعی وجود دارد، که مقدار ضریب همبستگی بدست آمده ۰،۲۳ است. همچنین رابطه معناداری بین گذراندن اوقات فراغت با فراغتهای فکری و پذیرش اجتماعی، فراغتهای جسمانی- عملی و فراغتهای اجتماعی، فراغتهای هنری و مشارکت اجتماعی و مشارکت اجتماعی و فراغتهای هنری و مشارکت اجتماعی به عنوان زیرشاخه‌های سلامت اجتماعی وجود دارد، هرچند نتایج بدست آمده نشان دهنده رابطه ضعیفی بین متغیرهای یادشده است. شایان ذکر است با توجه به نتایج بدست آمده می‌توان اذعان کرد که با افزایش رضایت از خواه گذران اوقات فراغت، برخی جنبه‌های سلامت اجتماعی بهبود

می‌یابد که این امر به صلاح جامعه و جوانان این مرز و بوم خواهد بود.

کلید واژه‌ها: سلامت، سلامت اجتماعی، اوقات فراغت، رضایت از نخوه گذران اوقات فراغت

## فهرست

### فصل اول: کلیات تحقیق

۱-۱- مقدمه .....	۱
.....	.....
.....	.....
۲.....	.....
.....	.....
۲-۱- بیان مسئله و طرح سوالات اساسی .....	۱
.....	.....
.....	.....
۴.....	.....
.....	.....
۳-۱- ضرورت و اهمیت موضوع .....	۱
.....	.....
.....	.....
۶.....	.....
.....	.....
۴-۱- هدف اهداف تحقیق .....	۱
.....	.....
.....	.....
.....	.....
۹.....	.....
.....	.....
۱-۴-۱- هدف اصلی تحقیق .....	۱
.....	.....
.....	.....
.....	.....
۹.....	.....
.....	.....
۲-۴-۱- هدف فرعی تحقیق .....	۱
.....	.....
.....	.....

## فصل دوم : مبانی و چارچوب نظری

۱-۲- تاریخچه سلامت اجتماعی .....	.....
۱۱ .....	.....
۲-۲ - مبانی نظری پژوهش .....	.....
۱۳ .....	.....
- ۱-۲-۲ سلامت .....	.....
۱۴ .....	.....
۱-۱-۲-۲ - مفهوم سلامت .....	.....
۱۴ .....	.....
۲-۱-۲-۲ - ابعاد سلامت .....	.....
۱۶ .....	.....
سلامت - ۱-۲-۱-۲-۲ جسمی .....	.....
۱۶ .....	.....
سلامت - ۲-۲-۱-۲-۲ روانی .....	.....
۱۷ .....	.....

سلامت	- ۳-۲-۱-۲-۲	
.....	معنوی .....	
.....	.....	
۱۷ .....	.....	
سلامت	- ۴-۲-۱-۲-۲	
.....	عاطفی .....	
.....	.....	
۱۷ .....	.....	
سلامت	- ۵-۲-۱-۲-۲	
.....	اجتماعی .....	
.....	.....	
۱۸ .....	.....	
الگوهای	- ۳-۱-۲-۲	
.....	سلامتی .....	
.....	.....	
۲۱ .....	.....	
الگوی	- ۱-۳-۱-۲-۲	
.....	پزشکی .....	
.....	.....	
۲۱ .....	.....	
الگوی	- ۲-۳-۱-۲-۲	
.....	محیط .....	
.....	.....	
۲۲ .....	.....	
کلی	الگوی	- ۳-۳-۱-۲-۲
.....	.....	نگری .....
.....	.....	.....
۲۲ .....	.....	.....
سلامت	الگوی	- ۴-۱-۲-۲
به	مربوط	نظريه
.....	.....	اجتماعی .....
.....	.....	.....
۲۲	.....	.....

رويکرد	دیدگاہ	-۱-۴-۱-۲-۲
.....	.....	سیستمی .....
.....	.....	.....
	۲۳ .....	
رويکرد	دیدگاہ	-۲-۴-۱-۲-۲
.....	.....	اکولوژیکی .....
.....	.....	.....
	۲۴ .....	
اجتماعی	سلامت	-۳-۴-۱-۲-۲
.....	.....	کیز .....
.....	.....	.....
	۲۴ .....	
مبستگی	دیدگاہ	-۱-۳-۴-۱-۲-۲
.....	.....	اجتماعی .....
.....	.....	.....
	۲۵ .....	
مشارکت	دیدگاہ	-۲-۳-۴-۱-۲-۲
.....	.....	اجتماعی .....
.....	.....	.....
	۲۷ .....	
پذیرش	دیدگاہ	-۳-۳-۴-۱-۲-۲
.....	.....	اجتماعی .....
.....	.....	.....
	۲۸ .....	
انسجام	دیدگاہ	-۴-۳-۴-۱-۲-۲
.....	.....	اجتماعی .....
.....	.....	.....
	۲۹ .....	
شکوفایی	دیدگاہ	-۵-۳-۴-۱-۲-۲
.....	.....	اجتماعی .....
.....	.....	.....
	۲۹ .....	
کنت	دیدگاہ	-۴-۴-۱-۲-۲
.....	.....	نول .....

.....	.....	.....	.....	.....
	۳۰			
		-۲-۴-۲		
.....	.....	فراغت.....		
		.....		
		.....		
		۳۰		
.....	.....	.....	.....	.....
تعريف			-۱-۲-۴-۲	
.....	.....	.....	فراغت.....	
		.....		
		.....		
۳۱				
.....	.....	.....	.....	.....
مثابه	به	فراغت	-۱-۱-۲-۴-۲	
.....	.....	.....	زمان.....	
		.....		
		.....		
		۳۳		
.....	.....	.....	.....	.....
عنوان	به	فراغت	-۲-۱-۲-۴-۲	
.....	.....	.....	فعاليت.....	
		.....		
		.....		
		۳۴		
.....	.....	.....	.....	.....
تجربه	یک	عنوان	-۳-۱-۲-۴-۲	
.....	.....	به	فراغت	
		.....	درونی.....	
		.....		
		.....		
		۳۵		
.....	.....	.....	.....	.....
شناصی	سنت های	غالب	-۲-۲-۴-۲	
.....	.....	در	جامعه	
		.....	فراغت.....	
		.....		
		۳۶		
.....	.....	.....	.....	.....
شناصی	رہیافت‌های	تجربی	-۱-۲-۲-۴-۲	
.....	و	رسمی	جامعه	
	.....	.....	فراغت.....	
		.....		
		۳۶		
.....	.....	.....	.....	.....
شناصی	رہیافت‌های	تاریخی	-۲-۲-۲-۴-۲	
.....	و	نظری	جامعه	
	.....	.....	فراغت.....	
		.....		
		۳۷		

اوقات	کارکردهای	-۳-۲-۲-۲
.....	.....	فراغت.....
.....	.....	.....
	۳۸.....	
اوقات	در	-۴-۲-۲-۲
.....	.....	فراغت.....
.....	.....	.....
	۳۹.....	
اوقات	گذران	-۱-۴-۲-۲-۲
.....	.....	فراغت.....
.....	.....	.....
	۳۹.....	
اوقات	گذران	-۲-۴-۲-۲-۲
.....	.....	فراغت.....
.....	.....	.....
	۳۹	
های	نظریه	-۵-۲-۲-۲
.....	.....	فراغت.....
.....	.....	.....
	۴۰.....	
دیدگاه		-۱-۵-۲-۲-۲
.....	.....	ونکل.....
.....	.....	.....
	۴۱.....	
دیدگاه		-۲-۵-۲-۲-۲
.....	.....	دومازویر.....
.....	.....	.....
	۴۱.....	
دیدگاه		-۳-۵-۲-۲-۲
.....	.....	ادینگتون.....
.....	.....	.....
	۴۴.....	
نظریه		-۴-۵-۲-۲-۲
.....	.....	رشد.....

نظریه	۴۵	-۵-۵-۲-۲-۲
نہادی	۴۶	.....
تجربی	۴۷	-۳-۲
پژوهش	۴۷	.....
تحقیقات	۴۷	-۱-۳-۲
کشور	۴۷	.....
انجام	۴۷	.....
شدہ	۴۷	.....
درخارج	۴۷	.....
از	۴۷	.....
د داخل	۴۸	-۲-۳-۲
کشور	۴۸	.....
تحقیقات	۴۸	.....
انجام	۴۸	.....
شدہ	۴۸	.....
در	۴۸	.....
درخارج	۴۸	.....
کشور	۴۸	.....
کشور	۴۹	.....
تحقیقات	۴۹	.....
انجام	۴۹	.....
شدہ	۴۹	.....
در	۴۹	.....
درخارج	۴۹	.....
از	۴۹	.....
پژوهش	۵۰	.....
چارچوب	۵۰	-۴-۲
نظری	۵۰	.....
فرضیه	۵۱	-۵-۲
سوالات	۵۱	.....
و	۵۱	.....
ها	۵۱	.....
فرضیه	۵۱	.....
پژوهش	۵۱	.....
مدل	۵۲	-۶-۲
نظری	۵۲	.....
پژوهش	۵۲	.....
.....	۵۲	.....

### فصل سوم: روش تحقیق

١-٣ - تحقیق نوع و روشن

مورد	آماری	جامعه	-۲-۳
.....	.....	بررسی	.....
.....	.....	.....	.....
	.....	۶۰	.....
حجم	و	آماری	-۱-۲-۳
.....	.....	.....	آن
.....	.....	.....	.....
	.....	۶۰	.....
مورد	(نمونه)	تحلیل	-۲-۲-۳
.....	.....	.....	انتخاب)
.....	.....	.....	.....
	.....	۶۱	.....
نمونه	آن	حجم	-۳-۲-۳
نحوه	و	آماری،	نمونه
گیری	.....	.....	.....
۶۱	.....	.....	.....
حجم	تعیین	شیوه	-۴-۲-۳
.....	.....	.....	نمونه
.....	.....	.....	.....
	.....	۶۲	.....
ابزار	مورد	استفاده	-۵-۲-۳
آوری	برای	جمع	داده
ها	.....	.....	.....
۶۳	.....	.....	.....
اندازه	وسیله	روایی	-۱-۵-۲-۳
.....	.....	.....	گیری
.....	.....	.....	.....
	.....	۶۳	.....
اندازه	وسیله	پایایی	-۲-۵-۲-۳
.....	.....	.....	گیری
.....	.....	.....	.....
	.....	۶۴	.....

عملیاتی	و	نظري	تعريف	- ۳-۳
.....	.....	.....	متغيرها	.....
.....	.....	.....	.....	.....
		٦٩	.....	.....
متغير	عملیاتی	و	نظري	تعريف - ۱-۳-۳
.....	.....	.....	.....	وابسته
.....	.....	.....	.....	.....
			٦٩	....
سلامت				- ۱-۱-۳-۳
.....	.....	.....	.....	اجتماعي
.....	.....	.....	.....	.....
	٦٩	.....	.....	.....
انسجام				- ۲-۱-۳-۳
.....	.....	.....	.....	اجتماعي
.....	.....	.....	.....	.....
	٦٩	.....	.....	.....
پذيرش				- ۳-۱-۳-۳
.....	.....	.....	.....	اجتماعي
.....	.....	.....	.....	.....
	٧٠	.....	.....	.....
شكوفاينى				- ۴-۱-۳-۳
.....	.....	.....	.....	اجتماعي
.....	.....	.....	.....	.....
	٧٠	.....	.....	.....
مبستگى				- ۵-۱-۳-۳
.....	.....	.....	.....	اجتماعي
.....	.....	.....	.....	.....
	٧١	.....	.....	.....
مشارکت				- ۶-۱-۳-۳
.....	.....	.....	.....	اجتماعي
.....	.....	.....	.....	.....
	٧٢	.....	.....	.....
عملیاتی	و	نظري	تعريف	- ۲-۳-۳
.....	.....	.....	.....	متغيرمستقل

اوقات	نظری	تعريف	-۱-۲-۳-۳
.....	.....	فراغت.....	
.....	.....	.....	
		۷۳ . . . . .	
اوقات	از	عملی	-۲-۲-۳-۳
.....	.....	فراغت.....	
.....	.....	.....	
		۷۳ . . . . .	
اوقات	از	مندی	-۳-۲-۳-۳
.....	.....	فراغت.....	
.....	.....	.....	
		۷۶ . . . . .	
اوقات	از	رضایت	-۴-۲-۳-۳
.....	.....	فراغت.....	
.....	.....	.....	
		۷۶ .	
ای	زمینه متغیرهای	نظری عملی و	-۳-۳-۳
.....	.....	.....	
.....	.....	.....	
۷۷ . . . . .			
تحلیل	های	شیوه	-۴-۳
.....	.....	آماری.....	
.....	.....	.....	
		۸۰ . . . . .	
محدودیتهای			-۵-۳
.....	.....	تحقیق.....	
.....	.....	.....	
		۸۰ . . . . .	
<b>فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده ها</b>			
داده	تحلیل	تجزیه و	-۱-۴
.....	.....	.....	
		۸۰ . . . . .	

۱-۲-۴- آمارهای توصیفی پاسخ دهنگان به پرسش نامه	۸۲
۱-۲-۴- نhoe توزیع پاسخ دهنگان از نظر وضعیت جنسی	۸۲
۲-۲-۴- نhoe توزیع پاسخ دهنگان از نظر وضعیت سنی	۸۳
-۳ -۲-۴ تخصیلات نhoe توزیع پاسخ دهنگان از نظر میزان	۸۵
-۴-۲-۴ شغل نhoe توزیع پاسخ دهنگان از نظر	۸۶
-۵ -۲-۴ تا هل نhoe توزیع پاسخ دهنگان از نظر	۸۷
-۶ -۲-۴ فراغت ساعت تعداد دهنگان از نظر	۸۸
-۷ -۲-۴ فراغت هفتگی رضایت از نظرمیزان دهنگان از نظر فعالیت هایشان	۸۹
-۸ -۲-۴ ساعتی که به منظور انجام فعالیت های فراغتی خود صرف می کنند	

- ۱۰ - خوه توزيع پاسخ دهندگان از نظر ميزان رضايت از در دسترس بودن امکانات مورد نياز برای گذراندن اوقات فراغت .....	۹۱ .....
- ۱۱ - خوه توزيع پاسخ دهندگان از نظر ميزان رضايت از در اختيار بودن بودجه و هزينه ها برای گذراندن اوقات فراغت .....	۹۳ .....
- ۱۲ - خوه توزيع پاسخ دهندگان از نظر گذراندن اوقات طريقي فراغت از جتماعي .....	۹۴ .....
- ۱۳ - خوه توزيع پاسخ دهندگان از نظر گذراندن اوقات طريقي فراغت از جسماني .....	۹۵ .....
- ۱۴ - خوه توزيع پاسخ دهندگان از نظر گذراندن اوقات طريقي فراغت از فكري .....	۹۷ .....
	۹۸ .....

۱۵-۲-۴ - خوه توزيع پاسخ دهندگان از نظر گذراندن اوقات فراغت هنری .....	99
۱۶-۲-۴ : رتبه بندی شاخص های گذراندن اوقات فراغت .....	101
۱۷-۲-۴ - آمارهای توصیفی شاخص های سلامت اجتماعی .....	102
۱۸-۱-۴ : رتبه بندی شاخص های سلامت اجتماعی .....	103
-۳-۴ آمار استنباطی بررسی فرضیه ها .....	104
-۱-۳-۴ فرضیه اول .....	104
-۲-۳-۴ فرضیه دوم .....	105
-۳-۳-۴ فرضیه سوم .....	106
-۴-۳-۴ فرضیه چهارم .....	



و متابع  
ماخذ . . . . .

..... ١١٩ . . . . .

..... ضمایم . . . . .

..... ١٢١ . . . . .

## فهرست شکل ها و نمودارها